

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN THÁI DUY

**PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ KỸ THUẬT TRONG
XUẤT KHẨU HÀNG HÓA CỦA VIỆT NAM SANG TRUNG QUỐC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - NĂM 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN THÁI DUY

**PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ KỸ THUẬT TRONG
XUẤT KHẨU HÀNG HÓA CỦA VIỆT NAM SANG TRUNG QUỐC**

**Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ
Mã số: 60340410**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Lưu Ngọc Trịnh

THÁI NGUYÊN - NĂM 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả đã nêu trong luận văn có nguồn gốc rõ ràng, trung thực và chưa được dùng để bảo vệ một học vị nào khác. Mọi sự giúp đỡ cho việc hoàn thành luận văn đều đã được cảm ơn. Các thông tin, trích dẫn trong luận văn đều đã được ghi rõ nguồn gốc./.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 03 năm 2016

Tác giả luận văn

Nguyễn Thái Duy

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài: *“Phân tích hiệu quả kỹ thuật trong xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc”*, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, giúp đỡ, động viên của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin được bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các cá nhân và tập thể đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng đào tạo, các khoa, phòng của Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi về mọi mặt trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của giáo viên hướng dẫn PGS.TS. Lưu Ngọc Trinh.

Tôi xin cảm ơn sự giúp đỡ, đóng góp nhiều ý kiến quý báu của các nhà khoa học, các thầy, cô giáo trong Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn được sự giúp đỡ và cộng tác của các đồng chí tại các địa điểm nghiên cứu, tôi xin chân thành cảm ơn các bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã tạo điều kiện mọi mặt để tôi hoàn thành nghiên cứu này.

Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc đối với mọi sự giúp đỡ quý báu đó.

Thái Nguyên, ngày 10 tháng 03 năm 2016

Tác giả luận văn

Nguyễn Thái Duy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ HIỆU QUẢ KỸ THUẬT TRONG XUẤT KHẨU HÀNG HÓA	5
1.1. Cơ sở lý luận về hiệu quả kỹ thuật trong xuất khẩu hàng hoá	5
1.1.1. Các khái niệm có liên quan	5
1.1.2. Một số lý thuyết về thương mại quốc tế	6
1.2. Cơ sở thực tiễn về hiệu quả kỹ thuật trong xuất khẩu hàng hoá.....	20
1.2.1. Những nghiên cứu liên quan đến đề tài	22
1.2.2. Ứng dụng mô hình gravity trong phân tích xuất khẩu	14
1.2.3. Một số nghiên cứu về các yếu tố ảnh hưởng đến thương mại	21
1.3. Những yếu tố tác động đến xuất khẩu hàng hoá	18
1.3.1. Tổng sản phẩm quốc nội	19
1.3.2. Dân số.....	19
1.3.3. Khoảng cách về địa lý	19
1.3.4. Tiếp giáp với biển	Error! Bookmark not defined.
1.3.5. Độ mở của nền kinh tế	20
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	28
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	28
2.2.1. Phương pháp tiếp cận	28
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin	28
2.2.3. Phương pháp phân tích và xử lý số liệu	29

2.3. Hệ thống chỉ tiêu phân tích	31
Chương 3: THỰC TRẠNG HIỆU QUẢ KỸ THUẬT TRONG XUẤT KHẨU	34
HÀNG HÓA CỦA VIỆT NAM SANG TRUNG QUỐC	34
3.1. Tổng quan về thị trường Trung Quốc	34
3.1.1. Giới thiệu về thị trường Trung Quốc	34
3.1.2. Chính sách thương mại của Trung Quốc	35
3.2. Thực trạng xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc....	38
3.2.1. Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc.	38
3.2.2. Cơ cấu xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc.	39
3.2.3. Tốc độ tăng trưởng bình quân trong xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc.	40
3.2.4. Năng suất và quy mô xuất khẩu	41
3.2.5. Chỉ số tiềm năng thương mại	41
3.3. Phân tích hiệu quả kỹ thuật xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc	43
3.3.1. Chỉ số bổ sung thương mại	43
3.3.2. Mô hình hồi quy về các yếu tố ảnh hưởng đến hiệu quả kỹ thuật xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc.	44
3.4. Thành công, hạn chế trong việc đánh giá hiệu quả kỹ thuật xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc	47
3.4.1. Thành công.....	47
3.4.2. Hạn chế.....	48
3.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế	50
Chương 4: GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ KỸ THUẬT XUẤT KHẨU HÀNG HÓA CỦA VIỆT NAM SANG TRUNG QUỐC.....	54
4.1. Bối cảnh quốc tế và trong nước tác động đến hiệu quả kỹ thuật xuất khẩu hàng hoá của Việt Nam sang Trung Quốc	54

4.2. Quan điểm, định hướng về xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc	58
4.2.1. Quan điểm phát triển của Đảng và Nhà nước ta	58
4.2.2. Định hướng xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc	59
4.3. Những giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả kỹ thuật xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc	60
4.3.1. Giải pháp chung	61
4.3.2. Giải pháp từ phía nhà nước	61
4.3.3. Giải pháp từ phía doanh nghiệp	69
KẾT LUẬN	75
TÀI LIỆU THAM KHẢO	79

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Tên tiếng Anh	Tên tiếng Việt
AFTA	ASEAN Free Trade Area	Khu vực mậu dịch tự do ASEAN
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations	Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
EU	European Union	Liên minh châu Âu
FDI	Foreign Direct Investment	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
FTA	Free Trade Agreement	Hiệp định thương mại tự do
GDP	Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
IMF	International Monetary Fund	Quỹ tiền tệ Quốc tế
NAFTA	North American Free Trade Agreement	Hiệp định mậu dịch Tự do Bắc Mỹ
SITC	Standard International Trade Classification	Danh mục tiêu chuẩn ngoại thương
SAARC	South Asian Association for Regional Cooperation	Hiệp hội Hợp tác Khu vực Nam Á
TCI	Trade Complementarity Index	Chỉ số bổ sung thương mại
TPP	Trans-Pacific Partnership Agreement	Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương
UNSD	United Nations Statistics Division	Cơ quan thống kê của Liên hợp quốc
WTO	World Trade Organization	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Một số chỉ tiêu cơ bản	34
Bảng 3.2: Thuế quan của Trung Quốc đối với hàng hóa của Việt Nam.	35
Bảng 3.3: Xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc.....	38
Bảng 3.4: Cơ cấu mặt hàng xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc	39
Bảng 3.5: Tốc độ tăng trưởng bình quân trong xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang Trung Quốc	40
Bảng 3.6: Năng suất và quy mô xuất khẩu các mặt hàng	41
của Việt Nam sang thị trường Trung Quốc.....	41
Bảng 3.7: Chỉ số tiềm năng thương mại của Việt Nam sang thị trường Trung Quốc	42
Bảng 3.8: Chỉ số bổ sung thương mại TCI	43
Bảng 3.9: Kết quả mô hình	44
Bảng 3.10: Mức xuất khẩu tiềm năng của Việt Nam sang Trung Quốc giai đoạn 2000 – 2014	46

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Thế giới đã và đang bước vào một kỷ nguyên của toàn cầu hoá và khu vực hoá. Việc mở rộng các mối quan hệ kinh tế đối ngoại, sự hợp tác liên minh, liên kết giữa các quốc gia, giữa các khu vực hiện nay đã trở thành một yếu tố khách quan, là xu thế của thời đại. Quá trình này nhằm thu hút các nguồn lực bên ngoài và phát huy nguồn lực nội tại của nền kinh tế trong nước để thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội một cách hiệu quả, nhanh chóng và bền vững.

Hiện nay, Việt Nam đã mở rộng quan hệ thương mại với rất nhiều quốc gia và khối khu vực khác nhau trên thế giới. Với một nền kinh tế đang phát triển, việc tham gia vào sân chơi thương mại quốc tế giúp nước ta tận dụng và phát huy được những lợi thế so sánh của mình. Hoạt động xuất khẩu hàng hoá đã mang lại những kết quả đáng ghi nhận như tăng nguồn thu ngoại tệ, thúc đẩy sản xuất trong nước, tạo công ăn việc làm cho người lao động, và đẩy mạnh quá trình công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước.

Việt Nam - Trung Quốc là hai nước láng giềng, đã có truyền thống hữu nghị lâu đời. Chặng đường 65 năm kể từ khi hai nước thiết lập quan hệ ngoại giao dù tình hình khu vực và thế giới có nhiều biến đổi sâu sắc, quan hệ hai nước có lúc thăng lúc trầm, nhưng hợp tác hữu nghị luôn là dòng chảy chính. Trong giai đoạn hiện nay, hai nước đang đứng trước những cơ hội mới và thách thức mới, yêu cầu hai bên cùng nhau giải quyết nhằm đưa quan hệ song phương tiếp tục phát triển lành mạnh trong tương lai và đạt được nhiều thành quả thiết thực, đem lại lợi ích cho nhân dân hai nước.

Trung Quốc, nền kinh tế lớn thứ hai khu vực, lớn thứ ba thế giới, theo dự báo sẽ tiếp tục đà phát triển tốc độ cao đến năm 2020, tiếp tục mở cửa hội nhập mạnh vào kinh tế khu vực và thế giới, chắc chắn sẽ tác động đến cục diện kinh tế của Việt Nam nói riêng, kinh tế thế giới nói chung. Sự phát triển tốc độ